

შ ი ნ ა ა რ ს ი

გვერდი.

1. შეერთებული ძალონით, — სურათი	1
2. ჩვენი გიფი, — ლექსი დ. ელიოზიშვილისა	2
3. პატარა თოფოს ოინი—გ. ლომთათიძისა	5
4. ტყვე კურდღელი, — ლექსი ს. ურუშაძისა	10
5. მოისმინეს დაადგინეს, — თარგ. ფანქარისა.	12
6. ვანა მაგისტვის მიფრთხილდებოდი—კატო ბურჯნაძისა	22
7. ხეხილთა საუბარი, — დ. როინიშვილისა	28
8. ია და ბავში, — სიმღერა მუსიკა ივ. გოციელისა	ყდაზე

წელიწადი გე-XXI № 6 ივნისი 1925 წ.

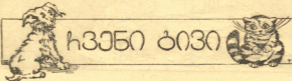
განათლების სახალხო კომისარიატის ხელკომისიის ალწარდის შთაფარმართველობის
და ახალგაზრდათა კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. ყურწადი ბავშუებისათვის.

249

საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბავშვო
საგანმანათლებლო
საქმეთა
საერთა
და
შეერთებული
საქართველოს
საბავშვო
საგანმანათლებლო
საქმეთა
საერთა
და
შეერთებული

ზეერთებული კალწონით.

ჩვენი ბიჭი

(ვუძღვნი ჩემს დისწულს, გივი ჯაფარიძეს).

ცელქი არის ჩვენი გივი,
არ იქნა, ვერ მოისვენა;
სულ ერთთავად დასტუნაობს,
უტიკტიკებს ჰაწა ენა.

აგერ ფისოს გაგვიდა,
კუდში სტაცა მარჯად ხელი;
ფისომ ხელი დააკაწრა,
აცულევიანა გივის ფერი.

მაგრამ მაინც გულს არ იტყვს,
ახლა ცუგას გაგვიდა;
ველზე ხელი შემოხვია
და ზურგზედაც აგვიდა.

ცუგა გვერდზე გაშოუსტა,—
იატაკი დახვდა გივის;
თვალზე რცემლი დაუგორდა,
ბრლით კი არა სტირის.

მეტი წუთით გაიბურბა,
შეუხეობს ცოტა ცუგას,
ამდენ გული დაიმშვიდა
და ისევ ხტის და ცშუკავს.

სკამზე ბურთი შეამჩნია,
 გაექანა მისკენ ხელად,
 ძირს დაავლო, ხელი გაჭკრა,
 გამოუდგა დასაჭერად.

ამ დროს თავმა გადასძლია,
 იატაკზე დაჭკრა ცხვირი,
 და ახლა კი ასლუკუნდა,
 ახჭევირბ თავის სტევირი!

დედისაკენ გაემართა,
 კვირდს მიუჯდა გაბუტული,
 ორ წუთს იჯდა და მერე კი
 დაიმშვიდა ცელქმა გული.

ძირს გადმოხტა... ახლა ძაღოს
 მიეჭრა და ჰკოცნის თვალში,
 გულმოდგინედ ეხვეწება,
 დაუკარო ტაში, ტაში!

ძალომ თხოვნა შეუსრულა,
გაუნარა გივის გული.
ათამაშდა ჩენი ცელები
კოსტად სელეებდაკვანძული.

ოჰ, რა ცელები არის გივი,
არ იქნა, ვერ მოისვენა,
სულ ერთთავად დასტუნაობს,
უტიკტიკებს ზაწა ენა!..

დ. ელიოზიშვილი.

პატარა თოფოს ოინი.

I.

პატარა თოფო მეტად ანცი და დაუდევარი ბავში იყო. ამ დღეს დღედ არ ჩასთვლიდა, თუ რასმე საეშმაკოს არ გააკეთებდა. ხან თავის მშობლებს გამოიუვანდა მოთმინებიდან და კაი-კაი შოლტებს მიიღებდა ჯილდოდ კოჭებში, სახდახანკი არა თუ მშობლები, მესობლებიც განცვიფრებაში მოდიოდნენ იმისი მოხერხებული ოინებით.

ერთ დილას დედამ თოფო მახლობელ ტყეში გაგზავნა თიუნებისთვის წიფლის ნორჩი ფოთლების მოსატანად.

თოფომ აიღო პატარა წაღდი და გასწია.

ტყის ზირად პატარა რე ჩამო-

დიოდა. რუსე სახელურიანი სიდი იყო გადაებული.

როცა თოფო ხიდზე შესდგა, მისი უურადლება უნებლიედ მიიპრეს სიდს ქვეშ წაწია ტბაში მონავარდუ თევზებმა. თოფო გახერდა ერთს ალაგას და თევზებს ცქერა დაუწყო... იცქირება ტბაში და თანაც მისდა უნებურად სიდის სახელურზე წაღდს ურაკუნებს... ერთსადაიმდე ალაგას.

უშხერს წუბალში თევზებს... უხარია...

ურაკუნებს... უშხერს... უხარია... ურაკუნებს...

და... კაკუნში ისე გასჭრა შუამდი სახელური, რომ მას არც კი შეუმჩნევია.

უშხერს... უშხერს თევზების თამაშს...

ურაკუნებს და... უცბად...

— გამარჯობა, ბიძი, შენი!

თოფო კამოერკვა, შესედა, — იცნო ხანში შესული შესობელი კრიკოლა.

— გაგიმარჯოს, ბატონო კრიკოლა!

— რას აკეთებ, ბიძი?..

— თევზებს უშხერდი..

— სად მიდისარ?..

— ტყეში — წიფლის ფოთლებისთვის.

— მახუენე, ბიძი, შენი წაღდი... კაკონჯრა უნდა ჭქონდეს.

კრიკოლამ ბავშუს წაღდი გამოართვა.

— ბიძი, ფოთლებისთვის კაკ-

კზაუნეს, თუ სიდის სახელურის გასაჭრელად?!

თოფომ მხოლოდ ახლა შენიშნა მის მიერ უნებურად გაჭრილი სახელური.

და უმაწვილი სახტად დარჩა...

გრიგოლამ სიდი განვლო და გზა განაგრძო... თოფომ
 თვალები გააუღლა...

გრიგოლა უკან არ იხედება.

ბიჭი მას გამოუდგა.

დაეწია.

— ბიძია გრიგოლ, მე მაქვთ არა, — სხვა გზით მივდივარ.

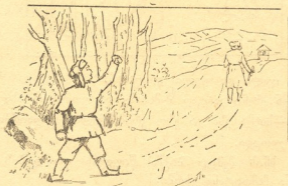
— მერე?..

— წაღდი!

— წაღდს, ბიძი, მამაშენს მიუცემ... საღამოსე მომაკით-
 ხოს. — უთხრა და გზა განაგრძო.

II.

თოფოს დიდხანს არ უფიქრია. სწრაფად გამობრუნდა.
 შენი ხელით მოგატანინებ, თუ ბიჭი ვუოფილვარო, დაემუ-
 ქრა ჩუმად, მუილი ძეუშირა შორიდან და უკან გამოტრიალდა.
 ის ჰირდაზირ გრიგოლის სახლისაკენ წავიდა.

ესოდში ჩავიდა. მიუიდა გრიგოლის ცოლთან და უთხრა:

— ბიცოლა სოფიო! ბიძია გრიგოლ შემსვდა ტყეში რუს
 კადმით და შემოგიფალა, რომ ჩემი ხელით ცუდი და წაღ-

დი კაუკსაუნო და რომ სამი ძაური ფული მომცე კასა-
მრჯელოდ.

სოფიო სიტყვის უთქმელად გატრიალდა, მონახა „შე-
მოთვლილი“ და ჩააბნარ თოფოს.

გამოვიდა თუ არა ესოდან, თოფო მაძინუე შინისკენ გა-
ექანა.

ესომი ჩასული თოფო რომ დედამ დაინახა, მიამახა:

— შეილო, ფოთლები რად არ მოგიტანია?.. ეს ცული
ვიდასია?..

მან მისცა ცული და ფული და უთხრა:

— შენ ესენი კარგად შეშინახე და ფოთოლს ახლავე აქ
გაუბუნო.—სთქვა ესა და ესო კრიმანჭულით გადაირბინა.

დედა გაოცდა.

ცოტა ხნის შემდეგ ბიჭმა წიფლის ფოთლების ერთი
დიდი კონა ჩამოიტანა ესომი.

III.

იმ საღამოს გრიგოლა თოფოს მამას ესოს მიადგა და
მასწინებელი გარეთ გამოიხმო.

ტყვე კურდღელი.

„დედი, დედი! კალათით
შესე რა მოგვიტანეს,
თურმე ტყეში ეძინა
და შინ წამოიუვანეს.

აბა, მოგეწონება?
კურდღელია ზატარა,
ათამაშებს უღვაშებს,
კუდმოკლე და ნაცარა.

გალიაში დაუამწევედე,
ნიაფს არ მივაკარებ,
რკოს და ბალახს მიუტან,
ვაჭმევ, ვასმევ, ვასარებ“

— „არა, შეილო, ტყვეობით
მოწეენილი იქნება,
იმას უვვარს ბუნქნარი,
მინდვრად გასეირნება.

შეხე, როგორ დადონდა,
 უურები ძირს დახარა,
 მოიბუსა კუთხეში,
 თითქოს ცრემლიც დაღვარა“

მოღრუბლულა უმაწვილი
 ჰაწია და ფუნჩულა,
 შეებრალა კურდღელი,
 სვეწნით ჩაუნჩურჩულა:

— „მაშ გაუშვით, დედილო,
 ჩქარა, რომ არ იდარდოს,
 და საყვარელ მინდვრებში
 ისევ გაინახვარდოს“

ს. ურუშაძე.

მოისმინეს--დააღვინეს.

კუშინ სკოლაში საზოგადო კრება გაიმართა. ბევრი საკითხი იყო გასარჩევი. საკითხები ვუვლახ საუბრადღებო იყო.

თავმჯდომარედ ლადო აირჩიეს. ლადომ ჯერ იუარა,—
ჯერ მოვახერხებო.

— არა უშავს, მოახერხებ.

— კარგი ლაპარაკი არ ვიცი,— ჯიუტობდა ლადო.

— არა უშავს, ჩვენ დაგეხმარებით. აბა, დაჯექი თავმჯდომარის ადგილზე!

რაკი ბავშვებმა ერთხმად გადასწყვიტეს, სწვა გ'სა არ იყო, უბრალოდ შეიძლება. მდინარე ქეთო ბასილაშვილი აირჩიეს და ფანქარი და ქაღალდი მისცეს.

— აბა, ამხანაგებო, გასხენით კრება! ლადო, დაჯექი თავმჯდომარედ!

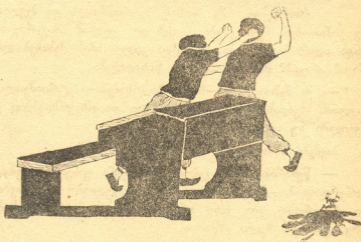
ლადო დაჯდა მაგიდაზე, ჯერ შერცხვა, მაგრამ მერმე მოიკრიბა ძალ-ღონე და დაიწყო:

— კრებს ვახსნილად ვაცხადებ. დღის წესრიგში ველი საკითხია სმაურობის შესახებ. ამხანაგებო, ეს მართალია, დიდი სმაურობაა ჩვენ ჯგუფში. უნდა ვიმსჯელოთ, რატომ ხდება ეს ასე. აბა, ვის სურს ამის შესახებ ღაპარაკი?

— მე...—ასწია ხელი მიტო თიკანამემ.

— სიტყვა თიკანამეს ეკუთვნის.

— ამხანაგებო,—დაიწყო მიტომ,—მე ვიტყვი სიმართლეს, რატომ არის ჩვენ ჯგუფში სმაურობა. ვინ სმაურობს? ეველამ იცის, რომ ვასო ჰეტრიაშვილი ემიპვილადება გოგია ძველანის და ძველანია—ვასოს, მერე მოჰყუებიან ჩხუბს. გუშინ-

წინ კი ცემა-ტყუა ასტყეს, სამელნე ვასტყეს და მელნით მოითხუნენ. მე გავათავე, რაც სათქმელი მქონდა.

— ვის სურს კიდევ ღაპარაკი, — იკითხა ლადომ.

— მე არ მინდოდა ჩხუბი,—მოულოდნელად გამოაცხადა ჰეტრიაშვილმა.—ძველანია თვითონ მიიტყამს.

ძველანამ არ დასთმო.

— არა, — შენ, შენ იცემები, შენ ხარ ეოველთვის ჩხუბის თავი...

— ამსანაკებო, მე ვთხოვ პეტრიაშვილს და ძველიანს, ნუ კამათობენ. ჩვენ კრება კვაქვს და ძველამ რიგ-რიგობით უნდა ილაპარაკოს. აბა ვის უნდა კიდევ ამის შესახებ ლაპარაკი? არაუის? მამ შემოიტანეთ წინადადება.

— მე შემოვიტან, — სთქვა ბალახაძემ, — პეტრიაშვილი და ძველია სხვადასხვა პარტებზე დავსვათ და ექსკურსიებშიც ერთ წუეილში ნუ ივლიან.

ბავშვები ასმურდენ.

— წენარად, ამსანაკებო, — დააკაკუნა ფანქარი თავმჯდომარე ლადომ, — სმურობის შესახებ ვმსჯელობთ და თვითონ კი ვსმურობთ. აბა, ვინც არის ბალახაძის წინადადების მომხრე, გთხოვთ სელი ასწით.

ძველამ უსიტევოდ ასწია სელი.

— მამ, მიღებულია ერთხმად. ქეთო, ჩაწერე თქმში.

მონიშნეს	დააღიგინეს
<p>1. კლასში სმურობის შესახებ, რადგან ვასო პეტრიაშვილი და პეტო ძველია მუდამ ჩნებობენ და ერთმანეთს სცემენ.</p>	<p>1. მონხუბარი ვასო პეტრიაშვილი და პეტო ძველია სხვადასხვა პარტაზე იქნან გადაყვანილი და ექსკურსიების დროსაც ერთ წუეილში ნულარ ივლიან.</p>

— ასლა ვიმსჯელოთ მეორე საკითხის შესახებ. აქ ჩვენი მასწავლებელი მარიაძის განცხადება არის. და ლაღომ დაიწყო განცხადების კითხვა.

სკოლის კრების თავმჯდომარის.

გუშინ, როდესაც წიხქვილის ახლოს მოვდიოდი, ჩვენი სკოლის ორი მოწაფე შევნიშნე, ხეზე ასულიყვნენ და ბუდე ჩამოეშალათ.

თუ ბუდეებს ჩამოვშლით, ჩვენ ბაღებში ჩიტები მოი-სპობიან, ჩიტებს კი ძალიან დიდი სარგებლობა მოაქვთ: მავნე ჭია-ლუხას და მწერებს ჭამენ და ანადგურებენ. ვთხოვ კრებას, განიხილოს ეს საქმე.

მასწავლებელმა სთხოვა სიტყვა ლაღოს და დაწკრილებით განმარტა, თუ რა სარგებლობა მოაქვთ ჩიტებს ჩვენთვის.

— ვის უნდა კიდევ სიტყვა?

მაგიდას შეპკრთალი ვანო მშვიდობაძე მიუახლოვდა,—

— მე მინდა ვთქვა... უნდა ვთქვა, რომ ეს ჩვენ, მე და თედო ივანიძე, ვიყავით სესე. ჩვენ ამოვიღეთ ბუდიდან კვერცხები, ჩამოგვიცვივდა ძირს და დატყდა. კვანბტყით.

— მეტს აღარ ვიხამთ,—ძლივ გასაგონად წარმოსთქვა ივანიძემ,—როდესაც ეს საქმე ჩავიდინეთ, ჩვენც შეკვებრალა ჩიტუნები.—თედო ივანიძე ატირდა.

სასოკადო კრებამ დაადგინა:

მოიხპინეს

დაადგინეს

2. თედო ივანიძის და ვანო მშვიდლობაძის შესახებ, რომლებმაც ბუდეები ჩამოშალეს.

2. თავიანთი შეცდომა რომ გამოასწორონ, თედო ივანიძემ და ვანო მშვიდობაძემ სკოლის ბაღში მოშინებისათვის ორი ახალი სახლი გააკეთონ.

შემდეგი საკითხი ცხოველებისადმი უდიერად მოპურობის შესახებ იყო. მოძსენებლად მდივანი ბასილაშვილი გამოვიდა.

— აი, სძირად ხდება, რომ ემაწვილები აწვალევენ ცხოველებს. მიდის თავისთვის ძაღლი, არაუის არაფერს ერჩის და რომელიმე ბაუში კი აიღებს ქვას და ესურის ზირდაზირ. ძაღლი კი აწკატუნებული მირბის საძი ფესით. სოკი ბიჭი კიდევაც თავს იწონებს ამისთანა საქციელით. ჭკონიათ, რომ კარგი საქციელია, და თვითონ არ ესმით, რომ ძაღლი და კატა ჩვენი მეგობრებია. ძაღლი სახლს უარულობს და კატა კი თავკებს და ვირთაკებს იჭერს. მე ვთქვი, რაც მინდოდა.

— მეც მომეცით სიტყვა, — გამოაცხადა კატე მითამუილმა, — ჩემი აზრით ეს საკითხი თავისთავად ნათელია და მსჯელობა საჭირო არ არის. წინადადებას ვიძლევი, დაუბარსოთ ცხოველების მეგობართა წრე. წრე თვალუურს ადევნებს, რომ ბაუშებმა არ დაჩაგრონ ცხოველები.

—ღებულობთ, ეძაწვილებო, მითაიშვილის წინადადებას? —
იკითხა ლადომ.

— ვღებულობთ, ვღებულობთ!

— აშხანაკებო, ვინ ავირჩიოთ საქმის მოსაკვარებლად?
ჯერ ხომ წესდება უნდა იქნას შედგენილი.

ასახელებენ მითაიშვილს, ბასილაშვილს, ბუდის ჩამომ-
ძლეულ ივანიძეს და მშვიდობაძეს.

სასოკადო კრებამ ერთხმად დაადგინა:

მ ო ი ს მ ი ნ ე ს

და ა დ გ ი ნ ე ს

3. ძაღლებისა და კატების ცე-
მის შესახებ.

3. დაარსდეს ცხოველების
მეგობართა წრე და არჩე-
ულ იქნან წესდების შესა-
დგენად მითაიშვილი, ქე-
თო ბასილაშვილი, ივანიძე
და მშვიდობაძე.

— ახლა, რაკი ცხოველების შესახებ დადგენილება გამოვიტანეთ, ბარემ ხეების დარგვის დღესასწაულის შესახებაც ვიმსჯელოთ, — გამოაცხადა ლადომ. — რუსეთში სოკიერთ სკოლებში ამ დღესასწაულს ჰირველ ძაისს აწუობენ. ჩვენში ჰირველი ძაისის დღესასწაულს ვერ შეუერთებთ ამ დღეს, რადგანაც უკვე გვიან იქნება. სოკი სკოლა მარტში დღესასწაულობს სის დარგვის დღეს, სოკიც აზრილის დასაწეისში. ჩვენ უნდა მოვილაპარაკოთ, როდის და როგორ მოვაწუოთ ეს დღე ჩვენ სკოლაში.

ისევ ბალახაძე გამოვიდა და ლადოს სიტყვა სთხოვა.

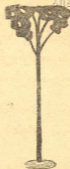
— ამხანაგებო, სის დარგვის დღესასწაულის შესახებ ჩვენ ძალიან მოფიქრებით უნდა მოვილაპარაკოთ. კეკმა უნდა შევიძუბოთ, როგორ გავატარებთ ამ დღეს, რა ხეებს და სად დაურკავთ, სად ვიძოვით ბარსა და ნიჩაბს. სედავთ, რამდენი რამ არის გამოხარკვევი და დრო კი დღეს ცოტა დაგვრჩა. მე წინადადებას ვიძლევი, სის დარგვის შესახებ საკითხზე მსჯელობა შემდეგი კრებისათვის გადავდვათ.

— მომეცით მე სიტყვა, — ითხოვა მიტომ, — მე თანახმა ვარ გადავიტანოთ ეს საკითხი შემდეგ კრებაზე, მაგრამ ვინ გააკეთებს მოსწენებას სის დარგვის მოწუობის შესახებ? არ ეძვობინება, რომ დღეს აგვეჩინა სამი კაცი? ისინი შეიძუბავენ დღესასწაულის კეკმას და დაწვრილებით მაშინ განვიხილავთ.

— მე მგონია, ამხანაგები თანახმანი იქნებიან, ავირჩიოთ სამი კაცი, რომლებიც შეიძუბავენ წესრიგს და მოგვახსენებენ საზოგადო კრებაზე, — განაცხადა თავმჯდომარე ლადომ.

სოკი ამხანაგები არ ეთანხმებოდნენ. ამბობდნენ, დღესვე შეიძლება სწრაფად გადაწყვეტაო.

ბალახაძე კიდევ გამოვიდა და ამტკიცებდა, რომ არც ისე ადვილია ამ საქმის გადაწყვეტა და მუშაობის ისე განაწილება,

რომ ვუელას სვდეს სამკმაო, მონაწილეობა კი ვუელამ უნდა მიიღოს, ჯერ დროც ბევრი გვაქვს მოსაფიქრებელიო.

მაშინ თავმჯდომარემ წინადადება შეიტანა, კენჭი ეყარათ, — ვინ არის იმის მომხრე, რომ დღეს გადაწყდეს ეს საკითხი, ვინ არის იმის, რომ შემდეგ კრებაზე იქნას გადატანილი.

ბავშვების უმეტესობამ სელის აწვევით გადასწყვიტა, რომ ხის დარგვის დღესასწაულის საკითხი შემდეგი კრებისათვის გადაეღებო.

გვერდის შესამუშავებლად აირჩიეს ნიკოლაიშვილი, ბალახაძე და მასწავლებელი მარო.

ოქმში მდივანმა ქეთო ბასილაშვილმა ჩასწერა:

მ ო მ ს მ ი ნ ე ს

დ ა ა დ გ ი ნ ე ს

4. ხის დარგვის დღესასწაულის მოწყობის შესახებ.

4. ხის დარგვის დღესასწაულის მოწყობის გვერდის შესამუშავებლად არჩეულ იქნას შ კაცი: ნიკოლაიშვილი, ბალახაძე და მასწავლებელი მარო, რომელთაც ვვალდებთ დასაბუთებული მოხსენება წარმოადგინონ შემდეგ საზოგადო კრებაზე.

— ახლა ვიმსჯელოთ მიმდინარე საქმეებზე, — სთქვა ლადომ. მიმდინარე საქმეებში ერთი საკითხი გვაქვს: უმაწვილები ფეხებს არ იწმენდენ სასწავლებელში რომ შემოდიან, და ამის გამო სკოლაში სისუფთავის დაცვა შეუძლებელია.

კრებაზე სკოლის დამლაგებელი ქალი ალათი გამოვიდა. მან სთხოვა კრებას, უურადღებით მოაწურობდნენ ამ საკითხს.

პითაიშვილმა წინადადება შეიტანა, კრებამ მორიგეებს დაავადოს, თვალუური აღევნონ, რომ ბავშვებმა ფეხები გაიწმინდონ სკოლაში.

— ამას კარდა, — დაუმტა მან, — უნდა დაიხატოს ზღაპარტი სისუფთავის შესახებ დერეფანში და დაიკიდოს. ზღაპარტს ქეთო ბასილაშვილი დასატავს.

პითაიშვილის წინადადებას ეველა დაეთანხმა და ქეთომ ოქმში ჩასწერა:

მ ო მ მ ი ნ ე ს

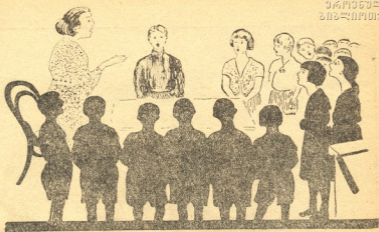
5. მიმდინარე საქმეები. ფეხის გაწმენდის შესახებ, როდესაც სკოლაში მოდიან.

და ა დ გ ი ნ ე ს

5. მორიგეებს გვალემათ თვალუური აღევნონ, ყველამ გაიწმინდოს ფეხი დერეფანში. ბასილაშვილის ქეთოს ეთხოვოს, დახატოს პლაკატი სისუფთავის შესახებ და დაჰკიდოს დერეფანში.

— შეიძლება კიდევ არის რამე საქმე? — იკითხა თავმჯდომარემ.

ეველა სდუმდა.

— ჩანს აღარაფერია? — კიდეუ იკითხა ლადომ, — მამ, მე ვსურავ სასოგადო კრებას.

ბავშვები წამოდგენ და ინტერნაციონალი იძღერეს.

ფანქარი.

ბანა მაგისტრის მიზრთხილ- ლეზოლი?

კათათვეა. ოქროსფერი ენა საამურად ბზინავს. თავთავები შრიალბენ, ხურჩულებენ. ცელქი ნიაფი არ ასვენებს მათ: ხან ქაჩორს ვარცხნის, ხან დედაწისკენ დუნავს, ხან კი ციბრუტვიით დაუტრიალდება გარშემო და შიგ ფეხებში უძვრება. თავთავები თავს უქნევენ ნიაფს, ეთამაშებიან.

ერთ დღეს შეესივნენ კლესები ენას და ეიყინით და სიმღერით შეუდგნენ მკას. შეშინდენ თავთავები, აცანცანდენ.

— რას გჟერჩიან? ვის რას ვუშავებთ? — შრიალბენ ისინი.

— ვაი ჩემი ბრალი, — ჭკუჭკუებს მწვერი და დამფრთხალი აქეთ-იქით დარბის. — ახლა სადღა წავიდე? სად წავიუვანო ჩემი ბარტყები? ხომ შიმშილით დამესოცებიან?

შრიალბენ უკმაყოფილოდ თავთავები, შრიალბენ და უღონოდ მირს ეცემიან.

გლეხები კი გამალებული მკიან, მღერინან, იცინიან.
მაღე მინდორსე ლამაზი ეანის მპკივრად ბულულები
იდგა.

* * *

მეორე დღეს ჰეტრემ კალოსე, საბძლის კვერდით, დიდი
მნა წამოსჭიმა.

— მკონი აქაც კარგი არაფერი მოგველის, — ეჩურნულე-
ბიან ერთმანეთს თავთავები.

ჰეტრემ ჩამალა მნა და ლეწვას შეუდგა.

— ვაი, ვაი, ვაიიი! მთლად დაგვემტვრა ტანი, — კვნე-
სიან თავთავები.

მათი კვნესისთვის არავის არ მიუქცევია უურადლება. იმ-
დენი სწეჩქვეს, იმდენი, სანამ ბსედ არ გადააქციეს. დიდი,
ჰატარა, ქალი, კაცი, საქონელი — ჟველა თავთავების ზურგსე
დარბოდა, დადიოდა. აკერ კრუსსაც წამოურეკია თავისი წიწი-
ლები და კალოს ჰირას მარცვლებს მიირთმევს.

— ქმა, ქმა, ქმა, — გაისმა აქეთ-იქიდან.

— ნეტავ აქამდე გაგუფროსილებოდი ეგრე, — წაიდუღუნეს მარცვლებმა და ბზუმი ჩაიმაღლენ. საღამოსე კალო შესვეტეს.

— აბა, ნიხბები, ჩქარა, სამითიები, — დაუძახა ჰეტრემ ნენეს. კარგი ნიაჟია, მალე გამოუჩინაუბო.

— ნეტა რას ჩაკვაციუდენ? თავს აღარ დაკვანებებენ კვ წყენი ცოდვით, სავსენი? — ბრაზობდენ მარცვლები. თქვენც არ მომიკუდეთ, თავი ვინ დახემა! სან მადლისკენ მისრიალებენ, სან დაბლა თავდავირა მორბიან, სტუნაობენ.

— ჰაი, დაილოცა შენი ბარაქა! — იძახის ჰეტრე, — ძან კამოსავლიანი ეახა კი იყო წრეულს.

დაღალულ-დაქანცული მარცვლები კი უღონოდ ევარნენ ძირს.

ჰეტრემ მარცვლები ტომარაში ჩაჭყარა; მათი დაგლეჯილ-დაფლეთილი ტანისამოსი არანდით საბძელში შესვეტა.

*
*
*

— ასლა კი გვეშველა! — იფიქრეს მარცვლებმა, როდესაც ბუღელში ამოჭვეეს თავი. — აქ აღარაზინ შეკვანუსებს.

ვინ მოასვენა? უცებ რაღაც სმაურობა მოესმათ.

— ნეტა ვინ უნდა იყოს? — კკითსებიან ერთმანეთს შეძინებული მარცვლები.

— მე კახლაჟართ, მე. — მოესმათ ვიღაცის წრიპინი და თავუნია კუდიგრძელია კი გამობრძანდა. — თუ შმა ხართ, ხმას ნუ ამოიღებთ, თორემ თუ თქვენმა ჰატრონმა გაიგო, მხვს დღეს დამაუენებს.

— აი, შე საძაკელო რა კინდა, ჩვენგან? აღარ მოგვასვენებ?— გაუწურნენ მარცვლები.

— დამშვიდდით, დამშვიდდით, — დაუწრიბინძა თავკობა. გჯჯავრებით ვერას გახდებით. ისე მიუვარსართ, ჩემი წრუწუნების მხემ, რომ თავს ვერ დაგანებებთ, — და შეუღვა კანწაკნუწს.

— აი შენ და გაწვევტა, — მოისმა ზეტრეს ხმა. — შენ კი გაგაწვევტ სახელს!

— შე ამ ადამიანებისა ვერაფერი გაძიგია, — სთქვა ვუღასე მსხვილმა მარცვალმა. — ხან ფეს ქვეშ გეთელავენ, ხან მადლა გვისურიან, ხან კი გვესარჩლებიან და მტრისაგან გვიფარავენ.

* * *

— ნეტა სადა ვართ? — ეკითხებიან ერთმანეთს მარცვლები, როდესაც ზეტრეს ურემი წისქვილთან გაჩერდა.

— ძალიან საშიში ადგილი კი უნდა იყოს, — უთხრა თავის და-ძმებს მსხვილმა მარცვალმა. — გესმით მხუილი, გრიბლი? გული მიკანკალებს.

— აბა, ზეტრე, ახლა შენი ჯურია, — უთხრა მეწისქვილემ ზეტრეს.

ზეტრემ წამოიკიდა ტომარა და წისქვილში მივიდა. მალე ჩვენმა მარცვლებმა სვიმირაში ამოჭევეს თავი.

— თუ ახლავე თავს არ ვუშველეთ, ძერე გვიან იქნება, — იფიქრეს მარცვლებმა, და რაც ძალი და ღონე ჰქონდათ, იწვეეს სტუნაობა, რომ სვიმირიდან ამომსტარიუნენ, მაგრამ ამაოდ.

შემინებულ მარცვლებს ენა ჩაუვარდა. მისრიალებენ კელახისკენ. ზირდაღებული კელახი ტრიალებს გამალებული, თი-

თქოს თავს იწონებს: აბა ერთი შემომხედეთ, რა ბიჭი ვარ, რა ციბრუტივით ვტრიალებო. ვარცლი ფქვილით გაივსო.

ჰეტრემ ფქვილი ტომარაში ჩაყარა, ურემსე დასდო და წაიღო. მან ტომარა ოთახში შეიტანა.

— ოჰ, ოჰ, ოჰ, ოჰ! ეს რა იყო თქვენი ჭირიმი! განა ამას მოჟულოდით? გაიხმა ტომარიდან სუსტი ხმა და ისევ ძალე მისწედა.

* * *

ნენემ მოხსნა ტომარას თავი, საცერში ფქვილი ჩაჭყარა და გაცრა დაიწყო.

— რა თხის ჭირივით ჩამოგვაცივდა?— ფიქრობს ფქვილი.— როგორ დაუახწია თავი ამათ ხელიდან? ესენი მე კარგ დღეს არ დამხურიან. ის გუგუნე ვერ ისევ უურში მიდგას. აქამდე გონს ვერ მოვსულვარ.

ან ახლა კი ვინ მოუსმენს! ნენემ ფქვილს თბილი წყალი დაასხა და შელას შეუდგა.

იქამდე სილა, ხანამ გაბრაწყებულმა ცომმა ტკაცბრეყვი არ დაიწყო. მერე დააფარა თბილად ტომარა და ძალი და ხელი დაიბანა.

— თავში იხალე შენი ძალი,— ჩიფჩიფებს ცომი.— ახლა მიფრთხილდები, როცა მშუენიერ მინდორს მომაშორე და მტვრად მაქციე?

ცოტა ხნის შემდეგ ნენემ ოთხეც გაახურა.

სითბოში ცომს ჩასთვლიდა. დიდხანს კი არ სძინებია; რადაც უკეპურობას გრძნობდა: გრძნობდა, რომ სივდებოდა.

* * *

— იფ, იფ, იფ! რა გაფუებულა ჩემი ცომი,— სთქვა ნენემ და ამოგუნდავებს შეუდგა. გუნდები ხონჩაზე დააღაგა და ოთხესთან მიიტანა.

ცეცხლის დანახვასე გუნდებს კული შეუწუხდათ. რა იო-
 ამის შემდეგ, აღარაფერი ახსოვთ. როცა კონს მოვიდენ, ისინი
 უკვე სუფთა სუფრასე დაელაგებიან.

მალე სადილზედაც
 მიიწვიეს.

ბური სედ მუა სუფ-
 რასე გამოიჭიმა.

— აბა ერთი ვნა-
 სოთ, როგორი ბური
 გამოვიდა, — სთქვა ზეტ-
 რემ და ერთი დიდი

ლუკმა ზირისკენ გააქანა.

— განა მაგისტრის მიფროსილდებოდი? — დაუკვირა ბურის-
 ლუკმამ.

კიდევ რიდასიც თქმა უნდოდა, მაგრამ აღარ დასცალდა.

კატო ბურ — ძე.

ზეზილთა საუბარი.

ავშებო, ერთ მშვენიერ ღამეს, როდესაც გაუ-
სებული მთვარე თავის ფერმკრთალ სხივებს
უსვად აფრქვევდა იმ ხესილის ბაღს, სადაც
ჩვენ იმ დღეს ვიუბით, არაჩვეულებრივი ამბავი მოხდა. თუ
გულმოდგინედ დამიკვებთ ეურს, მე ამ ამბავს თქვენ კადმოგ-
ცემთ და შემდეგ თქვენ შევკითხებით, მოხდებოდა ძართლა ეს
ამბავი თუ არა?

მთვარიან ღამეს ბუღბუღებს საშინლად უკვართ ბაღში
სტვენა და ისე ჭბნედავენ ეოველ სულდგმულს, რომ უსულო
ხეებიც კი გაუნძრევლად ეურს უგდებენ ამ უფასო მუსიკოსს.

სწორედ იმ ღამეს, რომელსედაც მე უნდა გესაუბროთ,
მთელი მცნარეულობა და ხესილი ისე მოინიბლა სტვენით,
რომ ევალანი კაცოცხლდენ და ამეტველდენ.

ეველახე უწინ სინუძე დაარღვია მკვეხარა ვაშლმა, მას
აჭევა მსხალი, მერე ბალი, კომში და ბოლოს ისე აუაუნდენ
მთელი ხესილები, რომ გულგასეტილმა ბუღბუღმა მესწევიტა
თვისი მშვენიერი კალობა და დანარჩენმა იქ მოოფმა ფრინვე-
ლებმა არ იცოდენ საით გაფრენილიყვნენ.

იცით, როგორი ტრახახი გააბა ვაშლმა?

— თქვენ რისთვის ვარკისართ, — ეუბნებოდა ის სხვა ხესი-
ლებს. აი მე სულ სხვა ვარ! ჯერ აიღეთ ჩემი კარველობა. ფორმა
ჩემი სსეულისა ღამაზად მორგვალებულია, ჩემი ფესვები ერთ-
გულად ესიდებიან მიწის ნიადაგიდან ეოველნიარ სინოეიფრეს,
რომ მით მე ვისულდგმულო. ფოთლები ჩემი მამაცად ითვისებენ
ჭაწრიდან და მზის სხივებიდან ჩემს საკვებ მასალას.

ამ სიტყვებს რომ ამბობდა ვაშლი, კომშიმა ეშმაკურად კადი-
სარსარა.

ვაშლი მიუხედა, რომ კომშიმა დასცინა და გულმოსულმა
მეჭევირა: — აი ამ უმსგავს კომშს კი არა ვგაზარ, სიცვიე
რომ ვერ აუტანია. მე თუნდა ჩრდილოეთ რუსეთში კადამ-

რგონ, იქაც მშვენივრად ვგრძნობ თავს და ვინსამ იმისთანა წითელლოყება ვაძლს, რომ ვინც კი შემომხედავს, ჰირში ნერწყვი მოსდის. ერთსელ შრომის სკოლის ბავშვები იუვნენ აქ და სთქვენს, ახ, როდის იქნება ამ თურამბული ვაძლის მოწვევა გვეღირსოსო. ასე შემომხაროდენ და აი იმ აწვევილ ბაღს კი მისცვივდენ და მთელი ტოტები შემოაღეწეს.

ბაღს გული აუჩუქდა და ტირილით უძასუნა:

— მე გულმოდგინედ ვუმსადებ მშვენიერ საჭმელ ბაღს და ისინი კი ასეთი უკუნ-ურები და შეუბრალებლები არიან, რომ ტოტების და მტვრევით მისწობენ სიცოცხლეს. განა მე თვითონ არ მესმის, რომ ხანდახან ჩემი გრძელი ტოტების შეკვეცა საჭიროა, რადგან ფესვებიდან წამოსული სასრდო ჩემს სხეულს ძალად წვეებად არ ჰყოფნის, მაგრამ ამისთვის სომ შებაღვა. ის სრდილობით მექცევა. მჭრელი დანით ძალაძახებს და იმ დროს მაჭრის ტოტებს, როცა ჩემს სხეულში შეხერხებულია სისხლის დუდილი, ესე იგი, როცა სიცვიით შეშინებულნი ჩვენ, ხენილნი, ვიძინებთ სოღმე. მაგრამ, მე მაინც არა ვარ ბოროტი, ჩემი ნაყოფიდან ადამიანი იმისთანა მურაბებს აკეთებს რომ...

ბაღს სიტყვა აღარ დაამთავრებია ბროწეულმა.

— კარგი, გეოფა წუწუნი, — შესძახა მან. — ზოგი ჩემი მოისმინე! აბა ნახე ჩემი ნაყოფი, რომ სსვადასსვა ფერად გადიშლება!

ამ დროს სსვადასსვა კუთხიდან ასტეხეს უაუანი.

— ეგ რაღას ეჩრება ჩვენში, ვითომც ეგვე ხენილია! მკავე, მკავე, ცხარე, — გაისმოდა აქეთ-იქიდან.

აღუბალი წაეხმარა ბროწეულს.

— თქვენ კიდევ ცხვრის ფარასავით თუ ერთბაშად წამოიბღავლეთ, სომ ველარას გაიკებთ, ეუბნებოდა ის ხენილებს.

ამით წათამაშებულმა ბროწეულმა წაუვედრა ეველას: თქვენ ეველანი მარტო კუჭს ემსახურებით და ჩემი წვენი კი ჰკურნავს ავადყოფნასო.

ამ დროს, რაღაც ბავშური ტიტინი მოისმა. სესილებმა მოისმდეს და დაინახეს ფითაქი.

— ფითაქი, ფითაქი! — ატყეხეს უიჟინა.

— ოჰ!.. მეც ნახირ-ნახირაო, — ჩამოსძახა კაკალმა მადლიდან, მერე კი თითქოს შეეცოდა და უბრძანა, — თუ სხვა სესილებს, ათქმევინეთ მაგასაც, ათქმევინეთო.

— ჩემი რა ბრალია, დაიწყო ფითაქმა, რომ მე ზატარა ვარ ტანით. საბაკელმა აღამიანმა მოძჭრა ჩემი მშობელი ხიდან და მაშენო აი ამ უბედურ კვრინხის ბუჩქზე. ახლა სსეული ჩემია და ფეხები კი სსვისა მაქვს. მინდა ძაღალი გავიხარდო, მაგრამ, ფეხები არ მიძვებენ.

ამ განცხადებაზე გულმოსულმა თხილმა ძეჭევირა:

— ეჰ, ძართალია, აღამიანები გვიბრიყვებენ და ჩვენის ნაუოფით სარგებლობენ! აი მე, მაკალითად, ისე გამამსახარავს, რომ საუაჭრო საგნათაც კი ვაღამეცდევს. ჩამურიან ვავონში და ხან ზევით მიკრავენ თავს და ხან ქვევით. ხანდახან მომპოვლებენ წისქვილის ქვების ქვეშ და ისე მიძჭელებენ, რომ ზეთი გამდის, მაგრამ ვაგინარიან, მე მათ ხანდახან დამტვრევის დროს კბილებს ვამტვრევ!

— ნუ ჭორიკნობ. — გამოსძახა მხლობელ ვენასიდან ვაზმა. — აღამიანი შენსაფით უჭკუო არ არის, რომ ეველაფერი წავართვას და შენ კი არაფერი მოგცეს. შენ წელიწადში ერთხელ ვადმოჭერი რაღაც მაგარ თხილს და ის კი მთელი წელიწადი გვივლის, გვბარავს, გვფურჩინის, გვასწავს და გვანებავს.

— კახუმი, კახუმი! უეიჟინეს ვუვლა მხრიდან სესილებმა. — შენ სესილი არა ხარ, ხმა ჩაიწვიტე.

ამ აღიარებითი იუჯნენ, როც მწარე ქვითინი მოისმა.

უველას უურადღება მიიჭრო გამხმარმა მსხალმა. ის ისეთი გამოფიტული და უფერული იღვა გამართოვებით, რომ მთელი სესილები სიბრალულმა აიტანა.

— რა ამბავია, რა მოკვირდა? — ეკითხებოდენ ეველა მხრიდან მეკობრები.

მსხალმა ძლივს ამოიღო სმა.

— როგორ რა მომივიდა, უხასუსა მან. მთელი წელიწადი აკრე ვჭლექდები და თქვენ კი ვერ მხედათ რა გაჭირვებაში ჩამაგდეს იმ უმსგავსმა ბიჭებმა. ჯერ სომ ამ ფითრმა საქმე გამიჭირა, მომეკრა ეველა მხრიდან და მწოვდა წურბელასავით სისხლს. ვერ მოვიგდებინე ეს მუქთასორა მცენარე. ასლა კიდევ ერთ მშუენიერ დღეს, როდესაც ვტკბებოდი მზის სხივების ბჭყვრიალით და რუს ჩუხჩუხით, შემომესვივნენ ვიღაც ბიჭ-ბუჭები. არა მკონია ისინი სასწავლებლის მოწაფენი უოფილიევენ, იმიტომ, რომ მოწაფეებმა იციან, რა ზიანს მომაყენებდა მათი საქციელი. ეს აღბაღ, ბნელი, უსწავლელი ბავშვები იუვენ. შემომესვივნენ გარშემო, ჯერ წკვპლებით ჩემს ტანსაცმლის ფოთლებს მიფლეთაუდენ, მერე ტოტებზე ჩამომეკიდენ, იმდენი მანვალეს, სანამ მოსწუინდებოდათ. გული რომ მოიჯერეს ჩემი წვალებით, გაიფანტენ, მსოლოდ ორი ბოროტი ბაღლიღა დარჩა ჩემთან. ერთმა მათგანმა ამოიღო დანა და უთხრა მეორეს: ნიკა!.. მოდი ხეს ქერქი ავაძროთ და ღარი კავაკეთოთო, მეორესაც მოეწონა ეს აზრი, დამისვეს დანა და გარშემო სულ გადამაძირეს ქერქი. ჯერ დანის წვერი ისევ ტანში მქონდა ჩარჭობილი, როცა მე ვიკრძენ ტკვილები და დამეწყო ცრემლის დენა. იმ ბიჭებს ეკონათ, რომ ხეს ცრემლები არა აქვს და ვერ იტირებსო. ეს ცრემლები ის წვენი იყო, რომელიც ჩემმა ფესვებმა ამოწოვეს და ამოვზავნეს ზევით მთელი ჩემი ღეროს, ტოტების და ფოთლების საკვებად. ეს სითხე ის საკვები იყო, რომელიც ფოთლებმა შეისუნთქეს ჰაერიდან და ზევიდან ფესვებს ჩამოუვზავნეს მწვანე ფერის და სილამაზის მისაცემად.

სეებს თავისი თავი დაბავიწუდათ და მიესვივნენ მსხალს. მათ უნდოდათ, როგორმე განეკურნათ მსხალი სენისაგან. აირ-დაი-

რია უკულაფერი; ზოგი წეალს მოარბენინებდა დასასხმელად, ზოგი მრავალმარღვას ადებდა, ზოგი ძაღლურძენას ფოთლებს, ზოგი უსურვასის წნელს ახვევდა.

ბოროტმა კვალმა ტვიდან გამოსძასა, კანებეთ თავი, მაცას მცენარეულობა ვერ უშველისო, მაგრამ ბრძენმა კაკალმა ველებანი დაამძვიდა, დააწენარა და შექდეგი წარმოსთქვა:

— ამხანაგებო, თქვენ სუ იფიქრებთ, რომ დაბალ მცენარეს ზოგიერთ შემთხვევაში არ შეეძლოს განკურნვა ბაღის ხენილისა. თუძცა ჩვენ სსჯანი ვართ, ისინი კი სსჯანი, მაგრამ, იცოდეთ, ჩვენს დედამიწის ზურგზე ჭაერს, წეალს, მიწას, უსულო საგნებს, ყოველ სულდგმულს, თუნდ თვით ბუნების ძეფე ადამიანს, არ შეუძლიათ უერთმანეთოდ ცხოვრება, არსებობა. ველებს თავისი დანიშნულება აქვს ჩვენს ცხოვრებაში და აკრეთვე ჩვენც, ბაღის ხენილებსაც.

უცბად მთვარე დაბნელდა, ღრუბლები წამოიძალა, ასტუდა ცაში ჭექა-ქუხილი და ელვა.

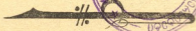
დამფრთხალმა და შეშინებულმა ხეებმა სული განაბეს და თაუთავიანთ ალაკებში ჩადგენ.

ბევრ ბაღის ხენილს სინანული ჩაჭევა გულში, რომ მას შეძლება არ მიეცა, თავისი ჭირ-ვარამი გამოეთქვა.

აი ბავშვებო, თქვენ თვითონ მოიგონეთ ასეა, რომელი ხენილი დარჩა იმ დამეს უღანარაკოდ და ან რომელი ბაღის ხე რას იტუოდა, რომ დასცლებოდა.

მე კი უნდა მოგახსენოთ, რომ ცოტა აქტი შექმნარა იმაზე, რომ ხეებს შეეძლოს ასეთი ბაას და ღანაო.

დ. ბონინიშვილი.

ი ა ლ ბ ა ვ ე ზ ი

სიბრწყინი *Andante* მუხი ივ. გოციქელი

p ნუ-ჲ. ბა-ნებ და-წა-წა ხეობს, ნუ, ნუ-თქი

ნუ-ბა და-რეკი, იბ-ო-მა ხეობს, გა-ვი-ბარ-დით და-ბა.

mf *diminuendo...*

ღნა-რი ბა-რე-ბა და-რეკი, ვერ-ჲ-ნა ვით და-ბა-მა ვარ; გა-ბა-

ბა-რეკი, ნუ-ბა-რე-ბა, ა-ბო-ბა და-ბა-ბა და-ბა-ბა

ბი-ბა რე-კი-ბა, ბი-ბა-ბა

rit... *p* ბი-ბა

1925 წ.

მიიღება ხელის მოწერა საქმაწვილო დასურათებულ ეოველ-
თვიურ ქუწნალებზე:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XXI წ.

მოზრდილ. „წითელი სხივი“

ხელის მოწერა მიიღება წლიურად.

„ნაკადული“	გადაგზავნით	} 3 მ. 50 კ.
„წითელი სხივი“		

ცალკე ნომერი:	}	„ნაკადული“ 30 კაპ.
		„წითელი სხივი“ 45 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, განათლების სახალხო კომისარიატი, „ნაკადულისა“ და „წითელი სხივის“ რედაქცია.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.

